

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

prof. dr hab. Paweł Churski

inż. Martyna Burchardt

dr Tomasz Herodowicz

dr hab. Barbara Konecka-Szydłowska, prof. UAM

dr Robert Perdat

Plan prezentacji

1. Wprowadzenie, cel i zakres badań
2. Analiza zróżnicowania gmin Wielkopolski Wschodniej
3. Typologia gmin Wielkopolski Wschodniej
4. Społeczno-gospodarcze zróżnicowanie Wielkopolski Wschodniej z perspektywy przedstawicieli samorządów lokalnych
5. Wnioski i rekomendacje

UNIwersYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

Wprowadzenie, cel i zakres badań

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

ARR TRANSFORMACJA
SP. Z O.O.

WIELKOPOLSKA
DOLINA ENERGII

prof. dr hab. Paweł ~~Churski~~
inż. Martyna Burchardt
dr Tomasz ~~Jerodowicz~~
dr hab. Barbara ~~Konecka-Szwałowska~~, prof. UAM
dr Robert ~~Parada~~

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

Raport zostanie udostępniony na
stronie: <https://arrtransformacja.org.pl/>

POZNAŃ, marzec 2022 r.

Wprowadzenie, cel i zakres badań

Utrzymująca się, a nawet **rosnąca skala zróżnicowań przestrzennych** poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego wskazuje na potrzebę uruchamiania interwencji publicznej. Jest ona udzielana w ramach polityki regionalnej wchodzącej w skład szerszych działań związanych z planowaniem i realizacją polityki rozwoju. Jej głównym zadaniem jest **sterowanie procesem rozwoju społeczno-gospodarczego w sposób ograniczający skalę jego przestrzennego różnicowania**. W tym celu, wykorzystując środki publiczne, realizuje się inwestycje i przedsięwzięcia zmniejszające dystans rozwojowy między poszczególnymi obszarami, powstający w wyniku spontanicznie zachodzących procesów rozwoju społeczno-gospodarczego (Churski, 2008). Ramy współczesnych poszukiwań optymalnych sposobów programowania i realizacji polityki regionalnej oraz kształtowania w ramach jej interwencji rozwoju społeczno-gospodarczego i jego czynników wyznaczają dwie skrajne co do założeń koncepcje **place-neutral approach** oraz **place-based approach**.

Wprowadzenie, cel i zakres badań

Upowszechnienie **koncepcji podejścia zorientowanego terytorialnie (place-based policy)** i jego podstaw teoretycznych oraz budowanie na tych podstawach **nowego paradygmatu polityki regionalnej w UE** wynika z konieczności poszukiwania nowych wzorców, niezbędnych w obliczu niedoskonałości dotychczas stosowanych ujęć, a zwłaszcza relatywnie niskiej efektywności wykorzystania środków publicznych w ramach udzielanej interwencji rozwojowej (Faludi, 2006; Barca, 2009; Barca i in., 2012; McCann, Varga, 2015). Stanowi ono również próbę wprowadzenia zasadniczych zmian w europejskiej polityce regionalnej i odejścia od utrzymującego się prymatu prostego paradygmatu wyrównawczego (Zaucha i in., 2015), preferującego wspieranie słabszych regionów, najczęściej przez bezpośrednie transfery środków finansowych przeznaczanych na rozwój infrastruktury (Spilanis i in., 2013; Maynou i in., 2014; Rodríguez-Pose, Garcilazo, 2015). **Upatruje się w nim optymalny wzorzec interwencji publicznej realizowanej w warunkach postępującej globalizacji gospodarki światowej, w których krótko- i średniookresowe zmiany zachodzące często w bardzo oddalonych geograficznie systemach ekonomicznych wpływają specyficznym na długookresowe efekty gospodarcze danego terytorium** (Thissen, Van Oort, 2010).

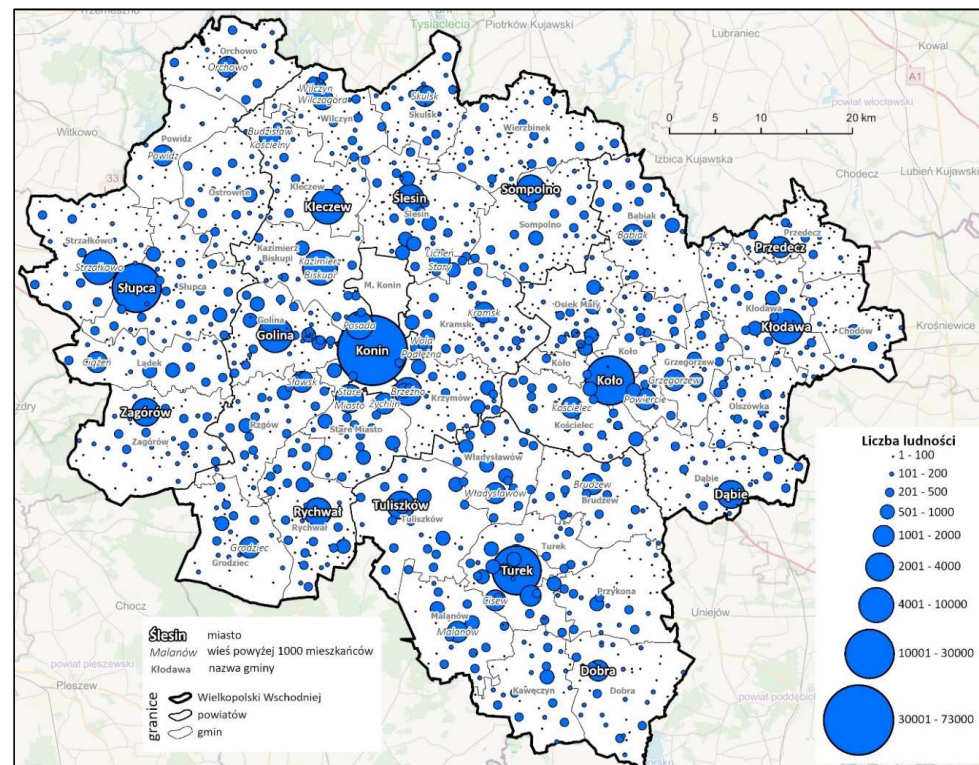
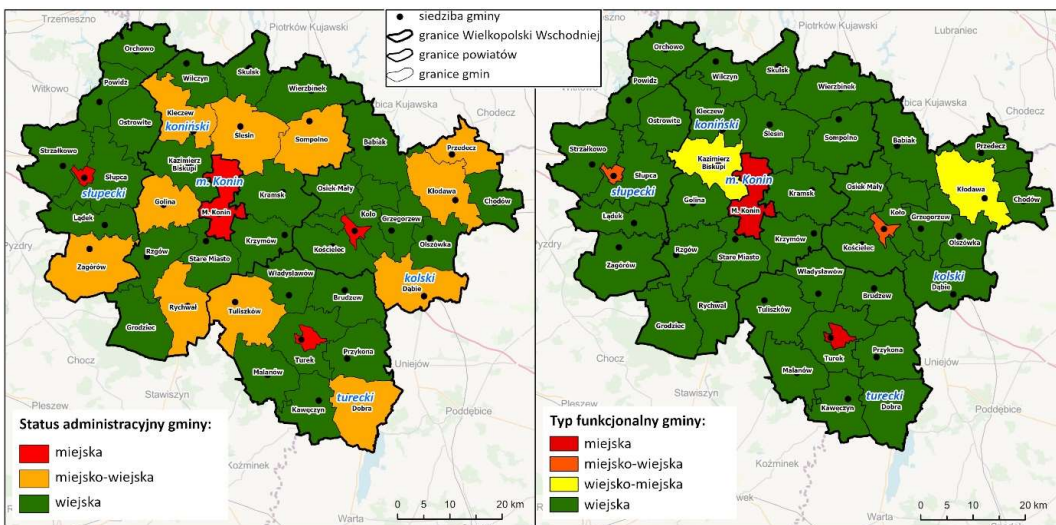
Wprowadzenie, cel i zakres badań

Cel badania:

- określenie stopnia i kierunków zróżnicowania subregionu w oparciu o analizę stanu i zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej
- identyfikacja występujących w gminach potencjałów, problemów i wyzwań rozwojowych
- opracowanie typologii obszarów WW
- sformułowanie rekomendacji w zakresie zaprogramowania interwencji odpowiadającej na zidentyfikowane zróżnicowania przestrzenne potencjałów, problemów i wyzwań rozwojowych

Wprowadzenie, cel i zakres badań

43 gminy Wielkopolski Wschodniej

UNIwersYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

Analiza zróżnicowania gmin Wielkopolski Wschodniej

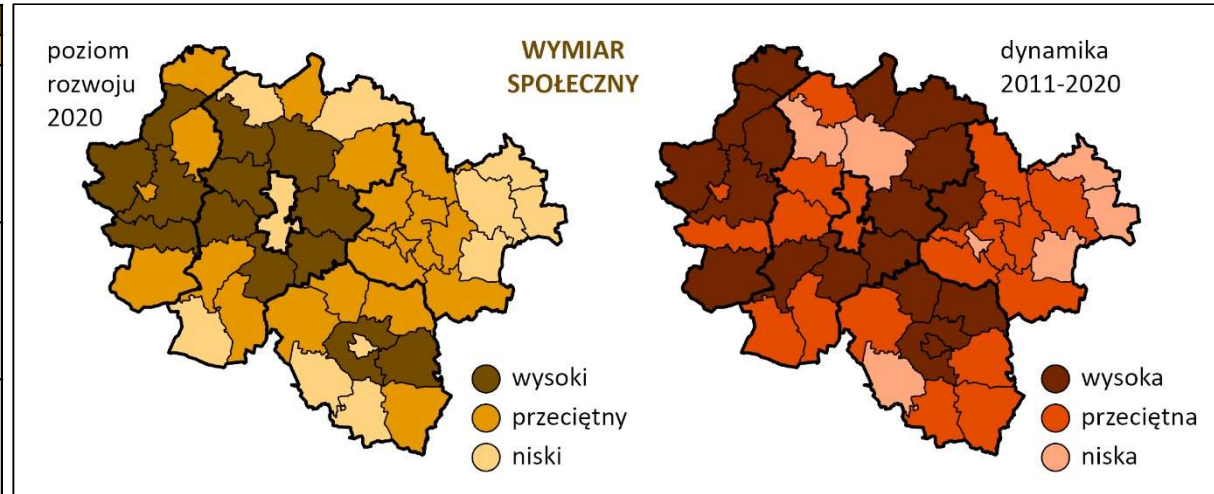

Analiza zróżnicowania gmin Wielkopolski Wschodniej

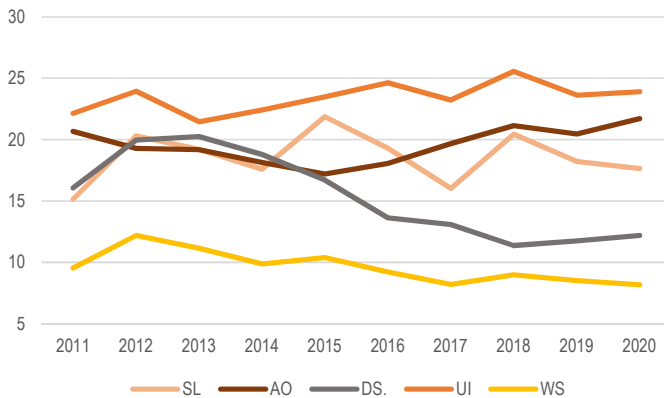
wymiar	aspekt	liczba wskaźników	
		przed redukcją	po redukcji
SPOŁECZNY	Sytuacja ludnościowa	8	4
	Aktywność obywatelska	5	5
	Dysfunkcje społeczne	5	3
	Usługi i infrastruktura społeczna	6	5
GOSPODARCZY	Gospodarka i rynek pracy	14	9
	Sytuacja finansowa	12	10
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	Zasoby naturalne i stan środowiska	10	6
	Infrastruktura techniczna	8	6
	Zagospodarowanie przestrzeni i dostępność przestrzenna*	11	8
	SUMA	76	55

Wymiar społeczny

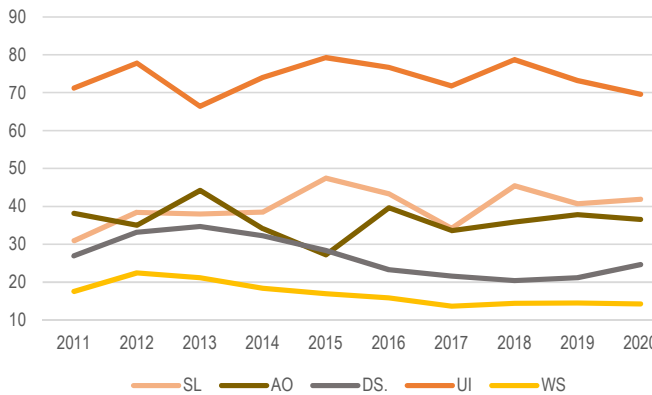
		POZIOM ROZWOJU		
		W	P	N
DYNAMIKA ROZWOJU	W	Kramsk (2), Krzymów (2), Stare Miasto (2), Powidz (2), Słupca (2), Strzałkowo (2), Turek (2)	Rzgów (2), Osiek Mały (2), Skulsk (2), Sompolno (3), Orchowo (2), Ostrowite (2), Zagórów (3), Brudzew (2), Władysławów (2)	Wierzbinek (2), Turek (1)
	P	Golina (3), Kazimierz Biskupi (2), Łądek (2), Przykona (2)	Dobra (3), Tuliszków (3), Słupca (1), Rychwał (3), Kościelec (2), Koło (2), Grzegorzew (2), Dąbie (3), Babiak (2)	Grodziec (2), Kłodawa (3), Wilczyn (2), Kawęczyn (2), Konin (1)
	N	Kleczew (3), Ślesin (3)	Koło (1)	Chodów (2), Olszówka (2), Przedecz (3), Malanów (2)

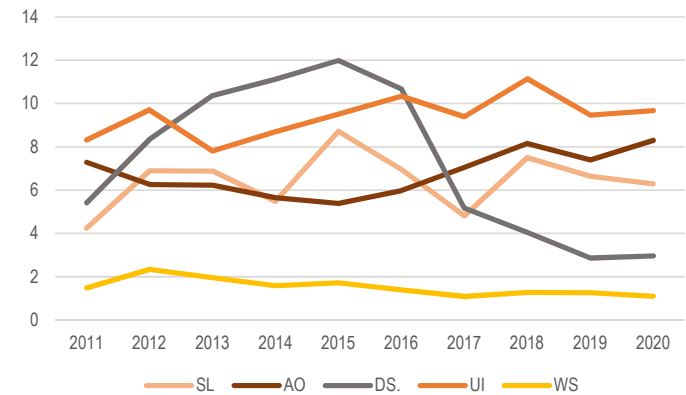
Wartości indeksu Giniego

Wartości indeksu Williamsona

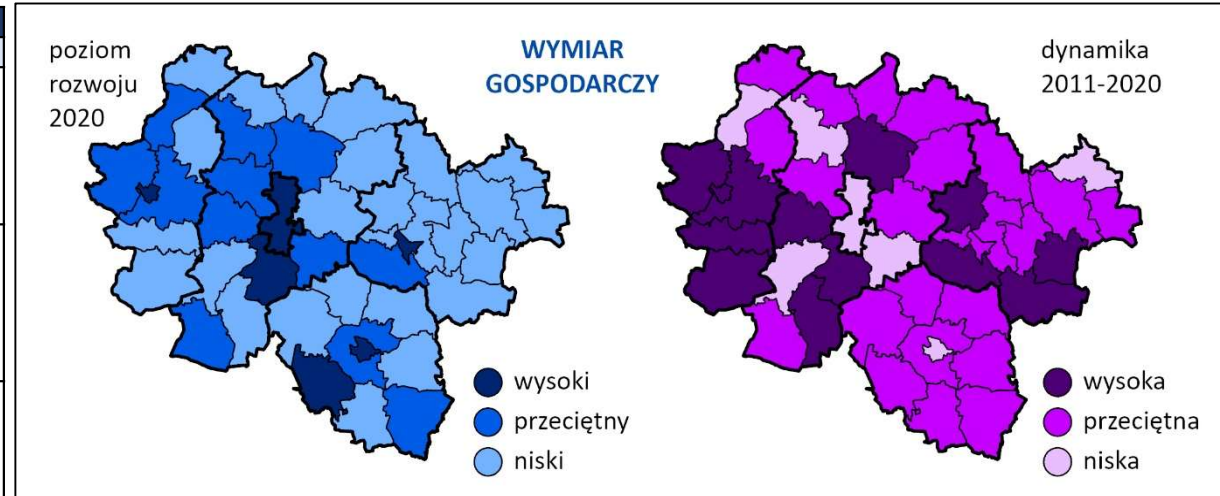

Wartości indeksu Theila

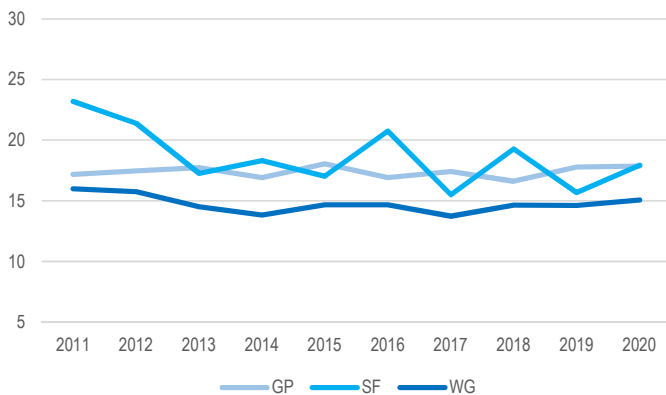

Wymiar gospodarczy

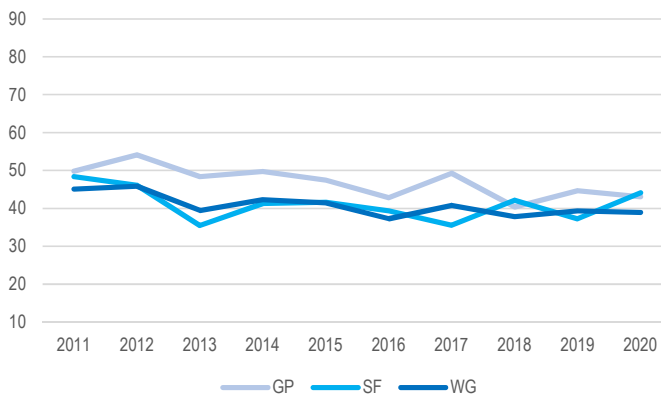
		POZIOM ROZWOJU		
		W	P	N
DYNAMIKA ROZWOJU	W	Stare Miasto (2), Słupca (1)	Kościelec (2), Golina (3), Ślesin (3), Słupca (2), Strzałkowo (2)	Dąbie (3), Olszówka (2), Osiek Mały (2), Rychwał (3), Łądek (2), Zagórz (3)
	P	Koło (1), Malanów (2)	Grodzicz (2), Kazimierz Biskupi (2), Dobra (3), Turek (2)	Babiał (2), Chodów (2), Grzegorzew (2), Kłodawa (3), Koło (2), Kramsk (2), Skulsk (2), Sompolno (3), Wierzbinek (2), Wilczyn (2), Orchowo (2), Ostrowite (2), Brudzew (2), Kawęczyn (2), Przykona (2), Tuliszków (3), Władysławów (2)
	N	Turek (1), Konin (1)	Kleczew (3), Krzymów (2), Powidz (2)	Przedecz (3), Rzgów (2)

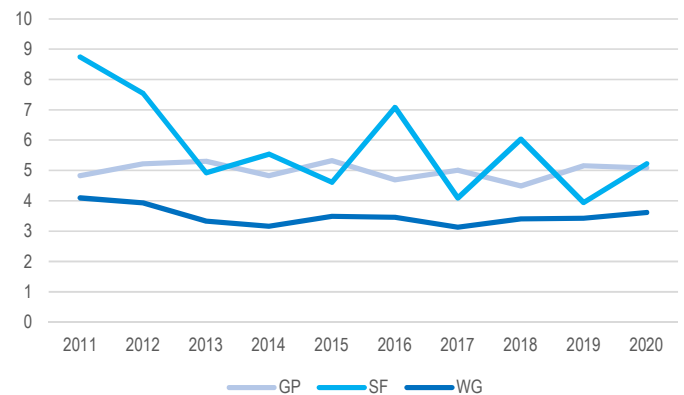
Wartości indeksu Giniego

Wartości indeksu Williamsona

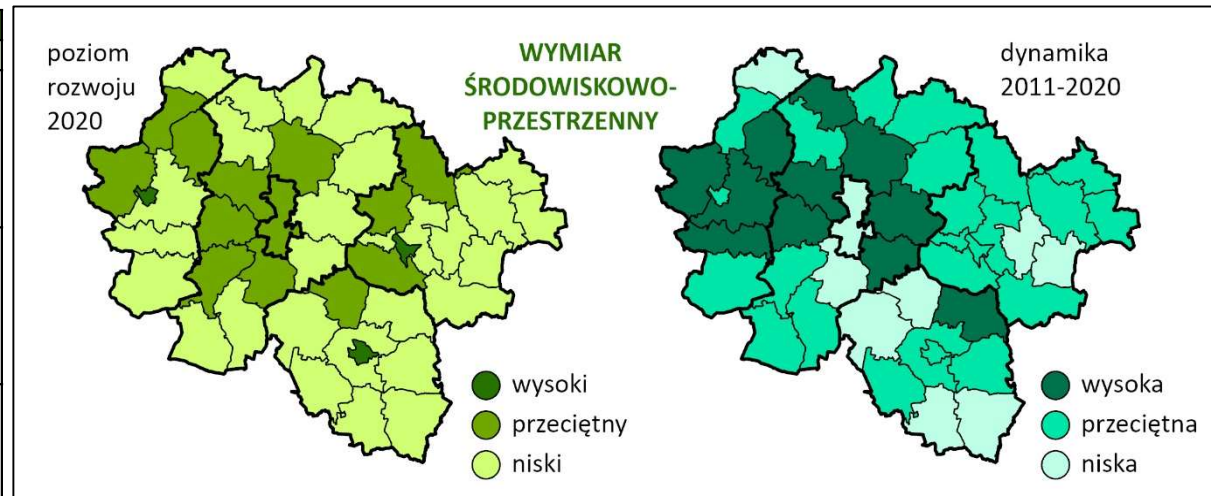

Wartości indeksu Theila

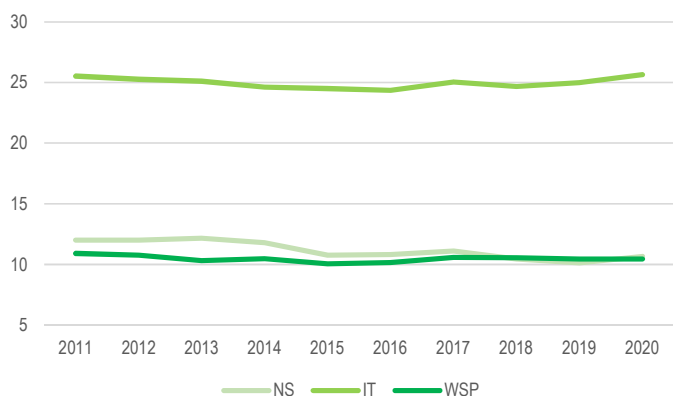

Wymiar środowiskowo-przestrzenny

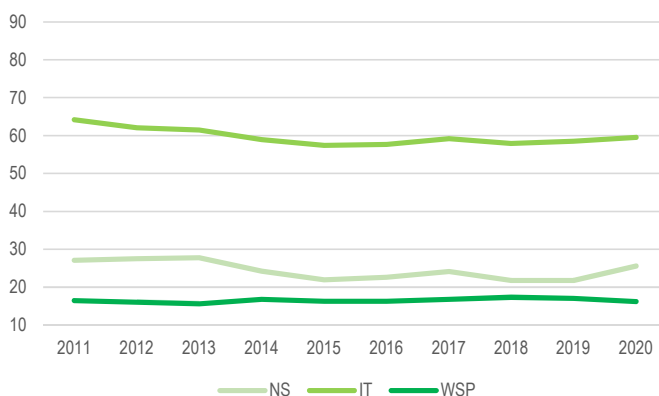
		POZIOM ROZWOJU		
		W	P	N
DYNAMIKA ROZWOJU	W		Golina (3), Kazimierz Biskupi (2), Ślesin (3), Ostrowite (2), Strzałkowo (2)	Kramsk (2), Krzymów (2), Wilczyn (2), Łądek (2), Słupca (2), Brudzew (2)
	P	Koło (1), Słupca (1), Turek (1)	Babiak (2), Kościelec (2), Osiek Mały (2), Rzgów (2), Powidz (2)	Chodów (2), Dąbie (3), Kłodawa (3), Koło (2), Przedecz (3), Grodziec (2), Kleczew (3), Rychwał (3), Skulsk (2), Sompolno (3), Wierzbinek (2), Zagórów (3), Malanów (2), Przykona (2), Turek (2)
	N		Stare Miasto (2), Władysławów (2), Konin (1)	Grzegorzew (2), Olszówka (2), Orchowo (2), Dobra (3), Kawęczyn (2), Tuliszków (3)

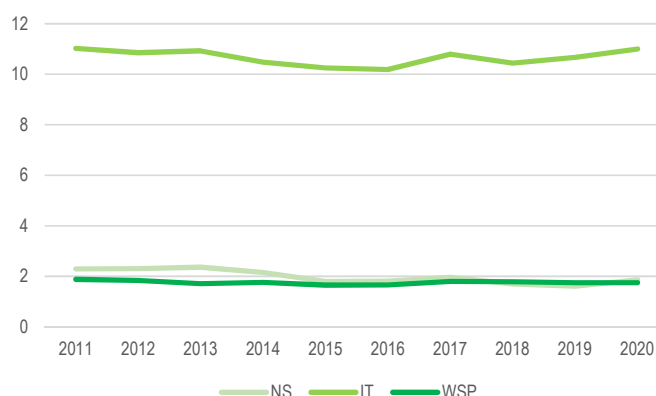
Wartości indeksu Giniego

Wartości indeksu Williamsona

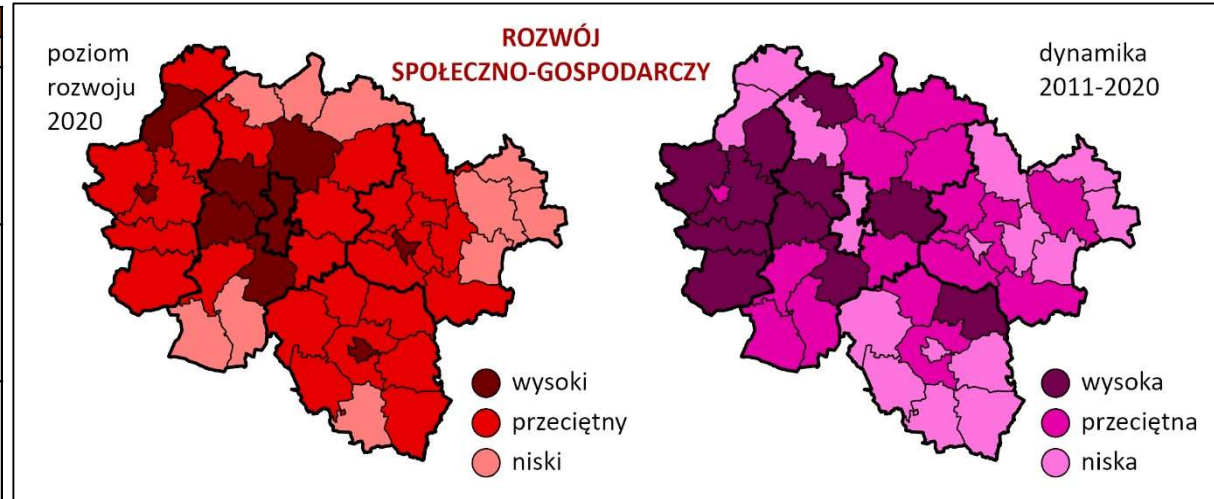

Wartości indeksu Theila

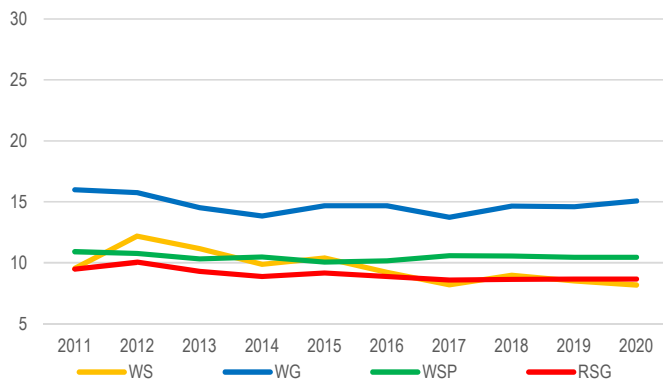

Poziom rozwoju społeczno-gospodarczego – ujęcie całościowe

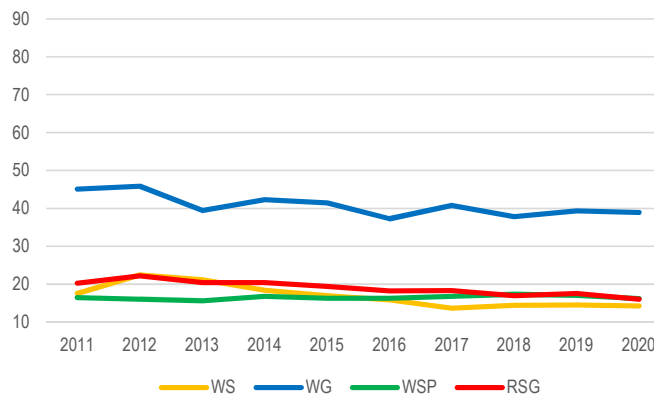
		POZIOM ROZWOJU		
		W	P	N
DYNAMIKA ROZWOJU	W	Golina (3), Kazimierz Biskupi (2), Stare Miasto (2)	Kramsk (2), Łądek (2), Ostrowite (2), Słupca (2), Strzałkowo (2), Zagórów (3), Brudzew (2)	Wilczyn (2)
	P	Ślesin (3), Słupca (1)	Dąbie (3), Koło (2), Kościelec (2), Osiek Mały (2), Krzymów (2), Rzgów (2), Sompolno (3), Turek (2), Władysławów (2)	Kłodawa (3), Grodziec (2), Rychwał (3), Skulsk (2), Wierzbinek (2)
	N	Koło (1), Powidz (2), Turek (1), Konin (1)	Babiał (2), Grzegorzew (2), Kleczew (3), Orchowo (2), Dobra (3), Małań (2), Przykona (2), Tuliszków (3)	Chodów (2), Olszówka (2), Przedecz (3), Kawęczyn (2)

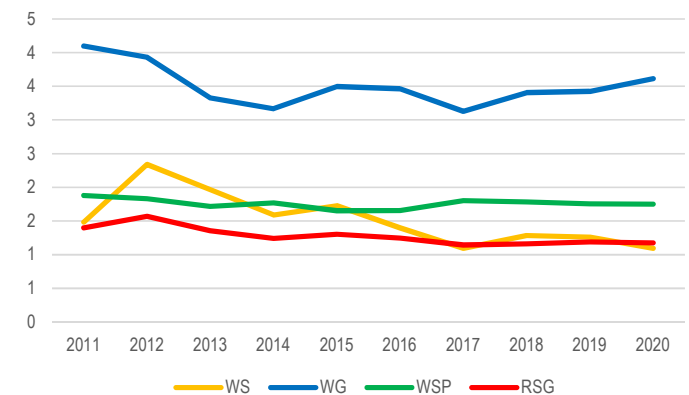
Wartości indeksu Giniego

Wartości indeksu Williamsona

Wartości indeksu Theila

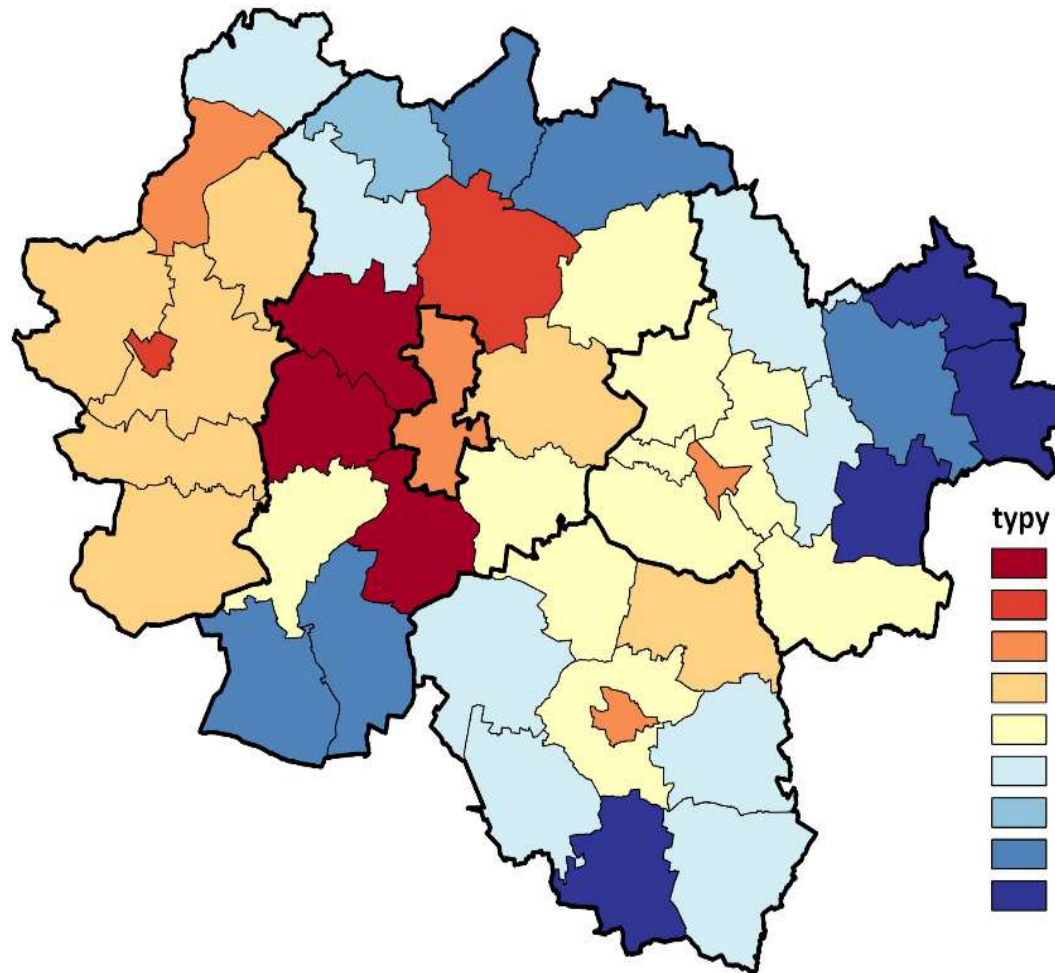

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

Typologia gmin Wielkopolski Wschodniej

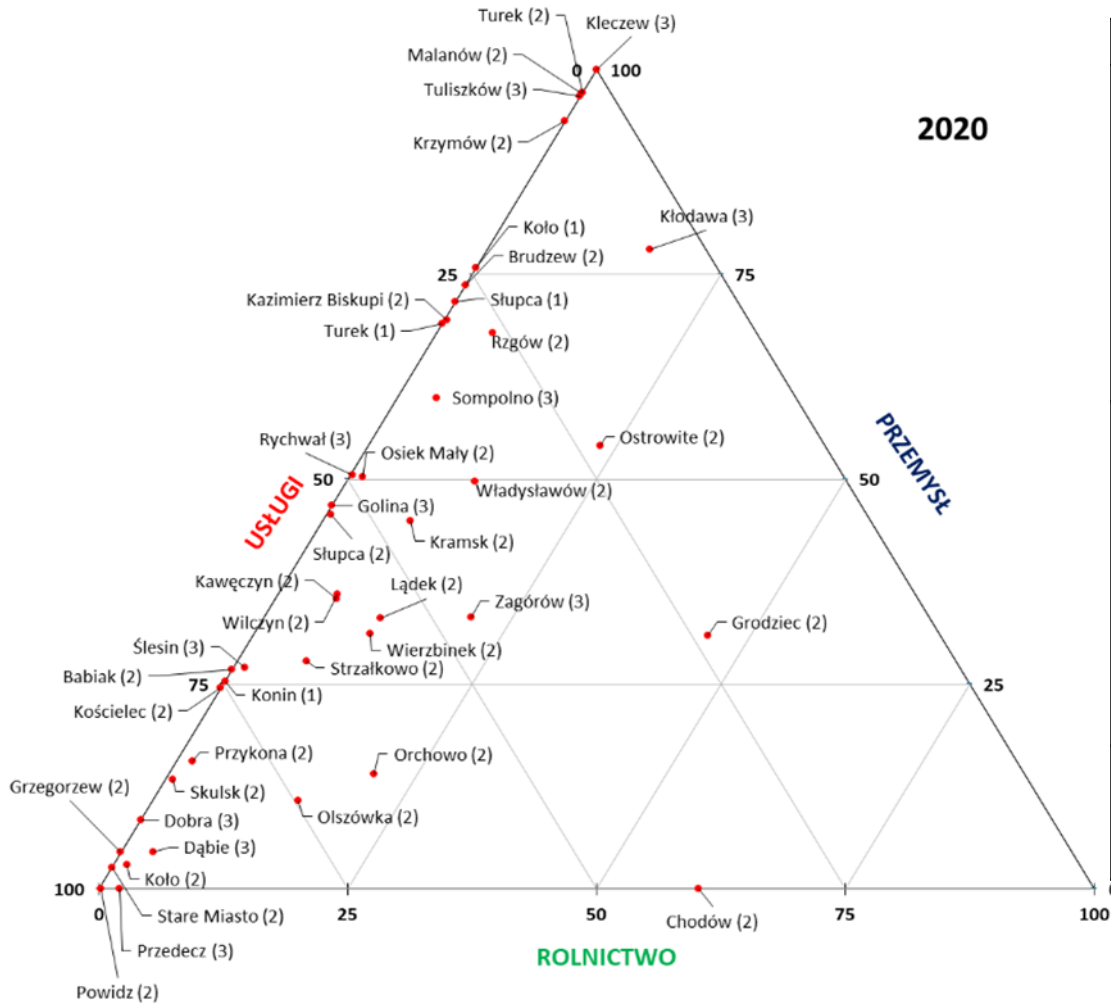
Typologia gmin Wielkopolski Wschodniej w ujęciu poziomu i dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego

typy rozwoju społeczno-gospodarczego

- wysoki poziom rozwoju i wysoka dynamika rozwoju
- wysoki poziom rozwoju i przeciętna dynamika rozwoju
- wysoki poziom rozwoju i niska dynamika rozwoju
- przeciętny poziom rozwoju i wysoka dynamika rozwoju
- przeciętny poziom rozwoju i przeciętna dynamika rozwoju
- przeciętny poziom rozwoju i niska dynamika rozwoju
- niski poziom rozwoju i wysoka dynamika rozwoju
- niski poziom rozwoju i przeciętna dynamika rozwoju
- niski poziom rozwoju i niska dynamika rozwoju

Typologia gmin Wielkopolski Wschodniej w ujęciu funkcjonalnym – zatrudnienia egzogenicznego

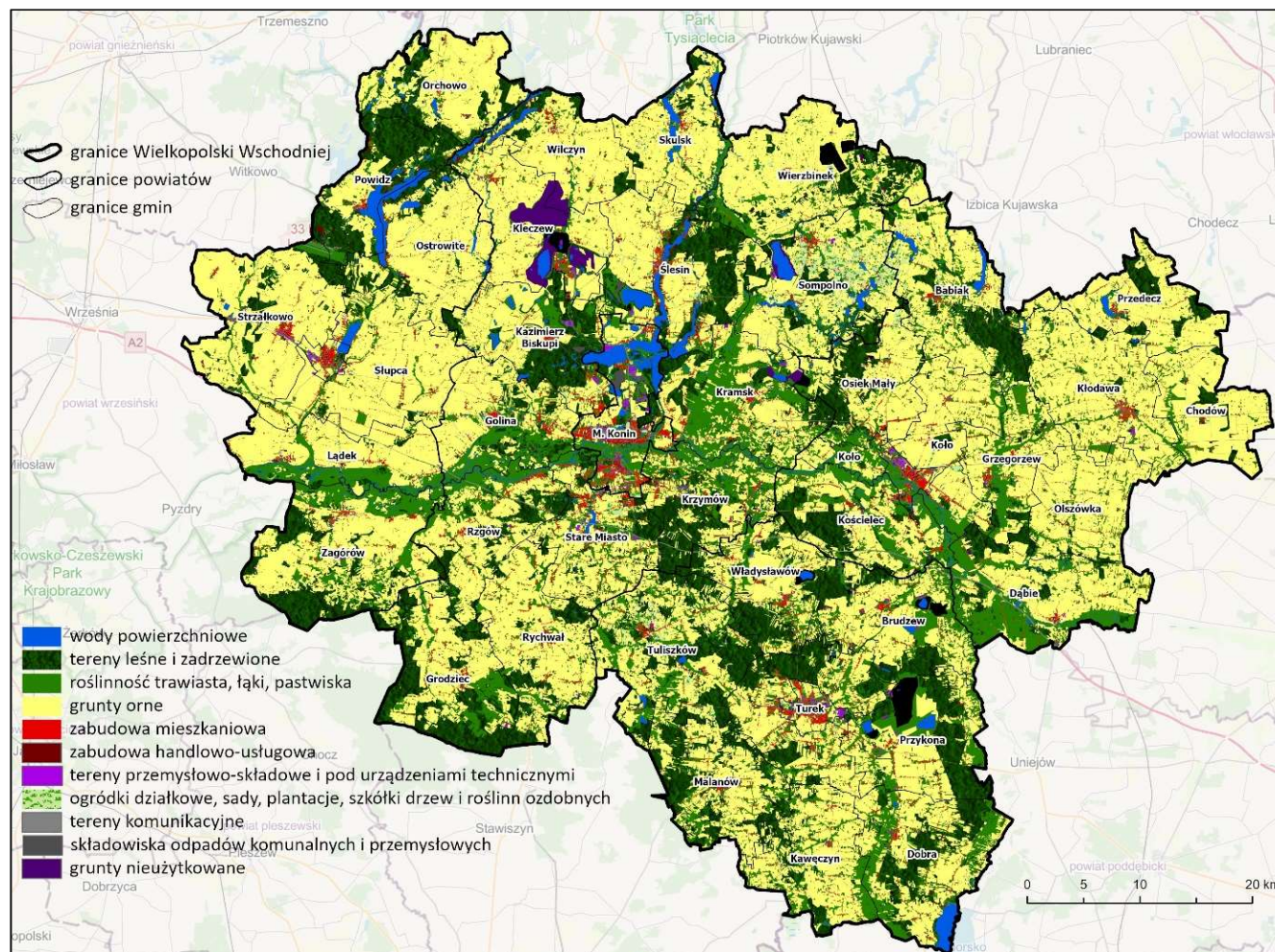

typy gospodarcze		gmina
typy proste	usługowy	Babiał (2), Ślesin (3), Dobra (3), Powidz (2), Przedecz (3), Stare Miasto (2), Koło (2), Przykona (2), Kościelec (2), Konin (1), Grzegorzew (2), Dąbie (3), Skulsk (2), Olszówka (2)
	przemysłowy	Koło (1), Krzymów (2), Kłodawa (3), Tuliszków (3), Malanów (2), Kleczew (3), Słupca (1), Turek (2), Brudzew (2)
typy złożone	usługowo-przemysłowy	Wierzbinek (2), Strzałkowo (2), Słupca (2), Lądek (2), Golina (3), Kramsk (2), Kawęczyn (2), Wilczyn (2)
	usługowo-rolniczy	Orchowo (2)
	przemysłowo-usługowy	Sompolno (3), Rzgów (2), Turek (1), Osiek Mały (2), Kazimierz Biskupi (2), Rychwał (3), Władysławów (2)
	rolniczo-usługowy	Chodów (2)
typy mieszane	usługowo-mieszany	Zagórów (3)
	przemysłowo-mieszany	Ostrowite (2)
	rolniczo-mieszany	Grodziec (2)

Podstawa typologii: liczba pracujących we wszystkich podmiotach gospodarczych wpisanych do bazy REGON GUS, bez rolników indywidualnych

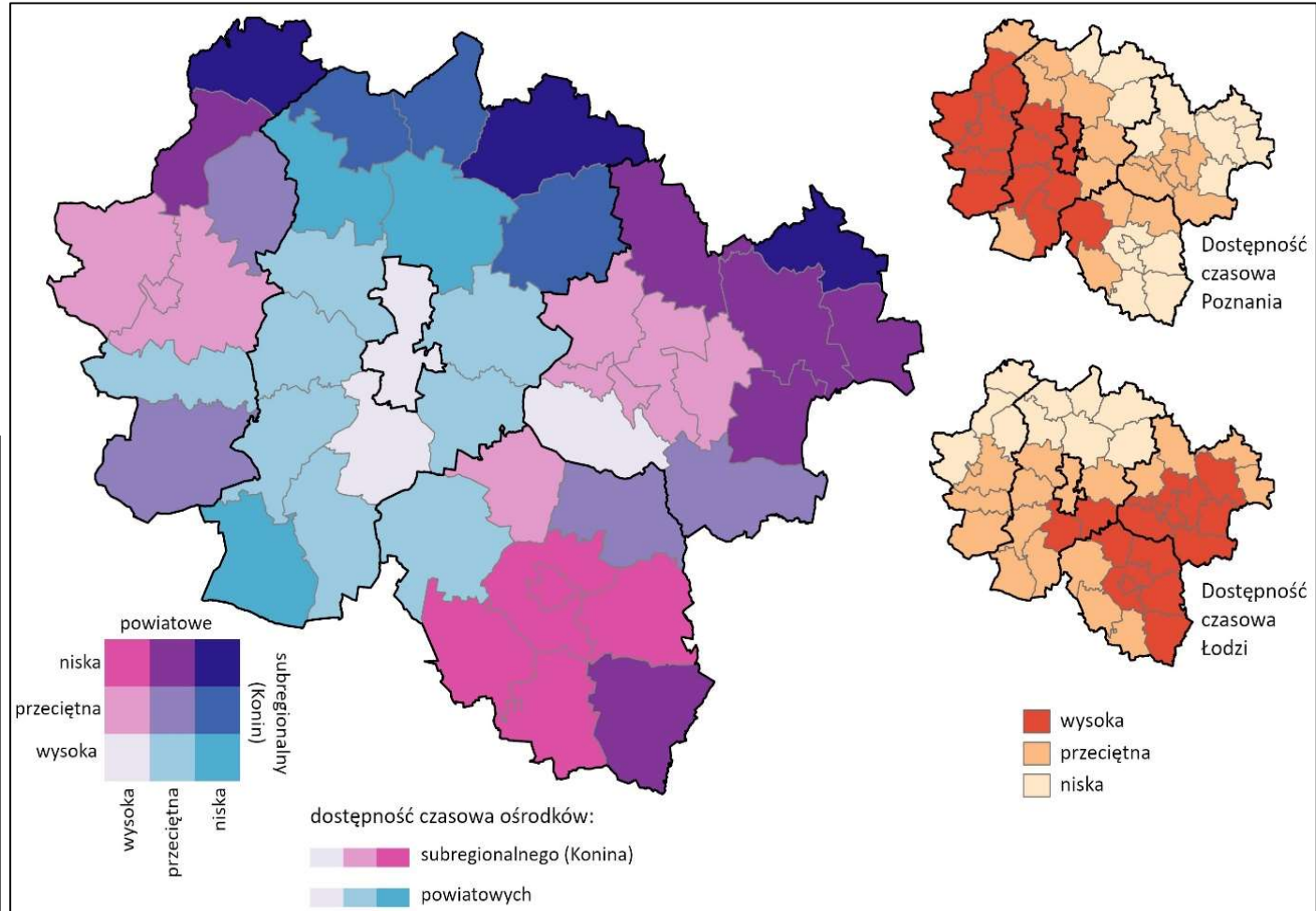
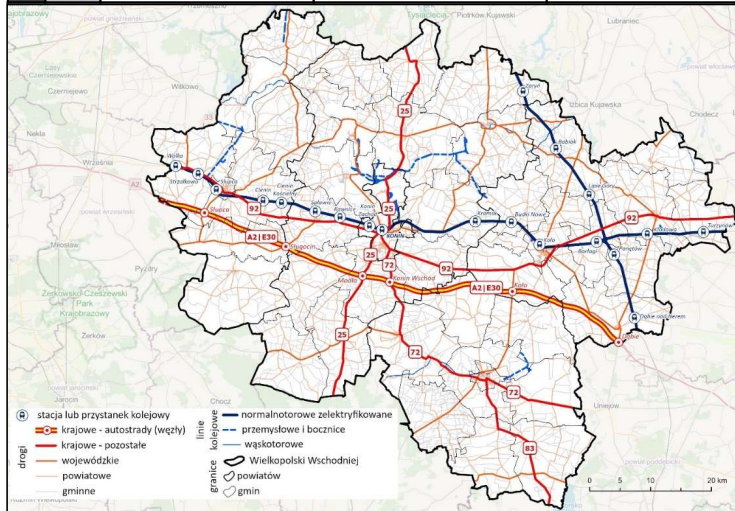
Typologia gmin Wielkopolski Wschodniej w ujęciu form użytkowania terenu

typy obszarów	gmina
zurbanizowane	Turek (1), Koło (1), Słupca (1), Konin (1)
o rosnącej roli funkcji mieszkaniowej	Turek (2), Stare Miasto (2), Kramsk (2), Krzymów (2), Koło (2), Słupca (2), Kościelec (2), Osiek Mały (2), Golina (3), Ślesin (3), Kazimierz Biskupi (2)
o wysokim udziale zielonej i błękitnej infrastruktury	Krzyków (2), Powidz (2), Kramsk (2), Grodziec (2), Kościelec (2), Tuliszków (3), Dąbie (3), Malanów (2), Dobra (3), Przykona (2), Władysławów (2), Kazimierz Biskupi (2), Turek (2), Koło (1), Rzgów (2), Zagórów (3), Brudzew (2), Golina (3), Konin (1), Babiak (2), Ślesin (3)
rolnicze	Chodów (2), Olszówka (2), Słupca (2), Strzałkowo (2), Kłodawa (3), Przedecz (3), Ostrowite (2), Wilczyn (2), Skulsk (2), Orchowo (2), Koło (2), Rychwał (3), Łądek (2), Wierzbinek (2), Kleczew (3), Kawęczyn (2), Sompolno (3), Osiek Mały (2), Babiak (2), Grzegorzew (2), Stare Miasto (2), Golina (3)
zdegradowane	Przykona (2), Wierzbinek (2), Brudzew (2), Kleczew (3), Konin (1), Osiek Mały (2), Władysławów (2), Wilczyn (2), Kramsk (2), Sompolno (3), Kazimierz Biskupi (2), Ślesin (3)

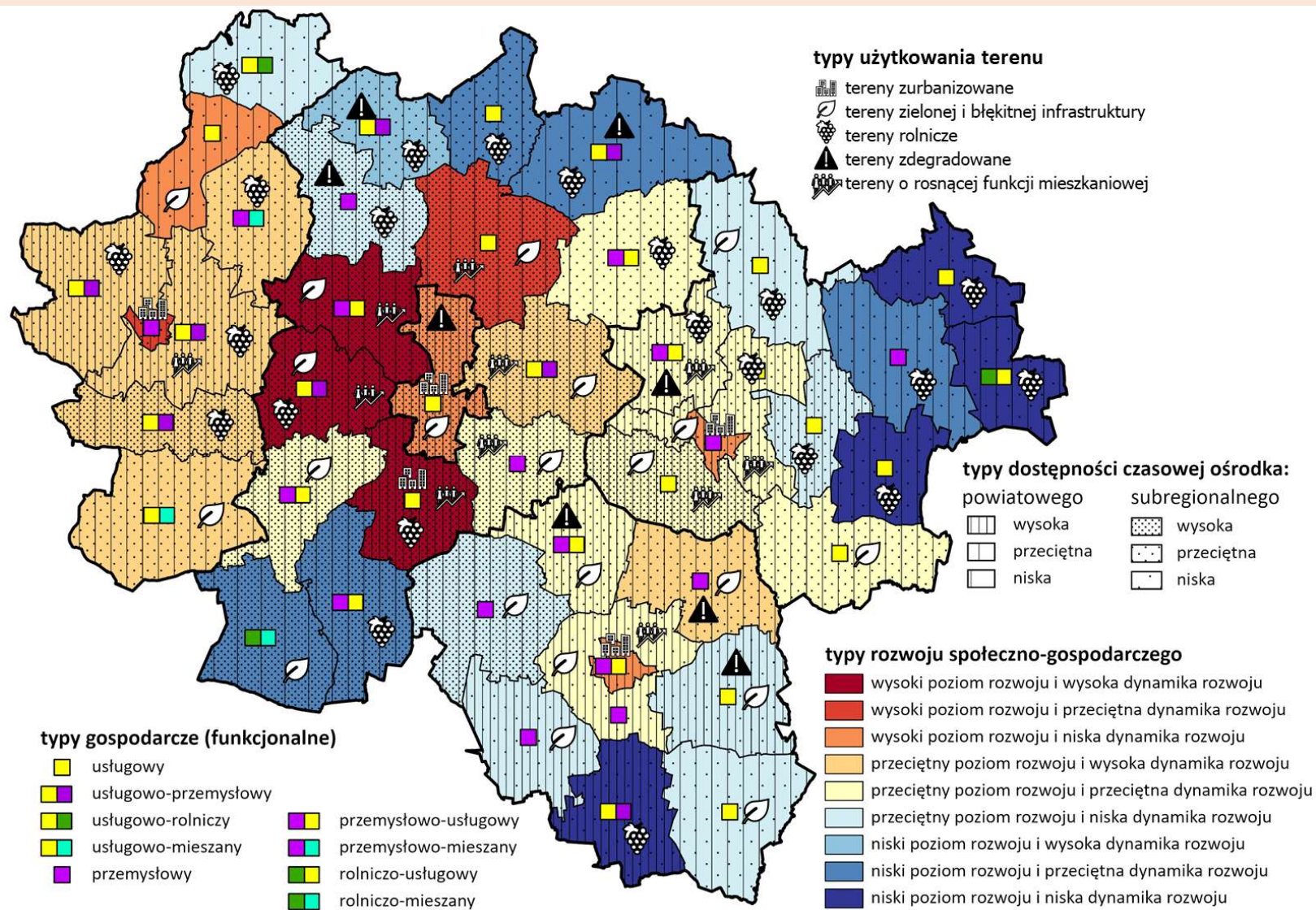

Typologia gmin Wielkopolski Wschodniej w ujęciu dostępności czasowej

DOSTĘPNOŚĆ CZASOWA OŚRODKA				
SUBREGIONALNEGO - KONINA				
		W	P	N
POWIATOWEGO	W	Kościelec (2), Stare Miasto (2), Konin (1)	Koło (1,2), Grzegorzew (2), Osiek Mały (2), Słupca (1,2), Strzałkowo (2), Władysławów (2)	Turek (1,2), Kawęczyn (2), Małańów (2), Przykona (2)
	P	Golina (3), Kazimierz Biskupi (2), Kramsk (2), Krzymów (2), Rychwał (3), Rzgów (2), Łądek (2), Tuliszków (3)	Dąbie (3), Ostrowite (2), Brudzew (2), Zagórów (3)	Babiał (2), Chodów (2), Dobra (3), Kłodawa (3), Powidz (2), Olszówka (2)
	N	Grodzisz (2), Kleczew (3), Ślesin (3)	Wilczyn (2), Sompolno (3), Skulsk (2)	Orchowo (2), Przedecz (3), Wierzbinek (2)

Typy rozwojowe gmin Wielkopolski Wschodniej

UNIWERSYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

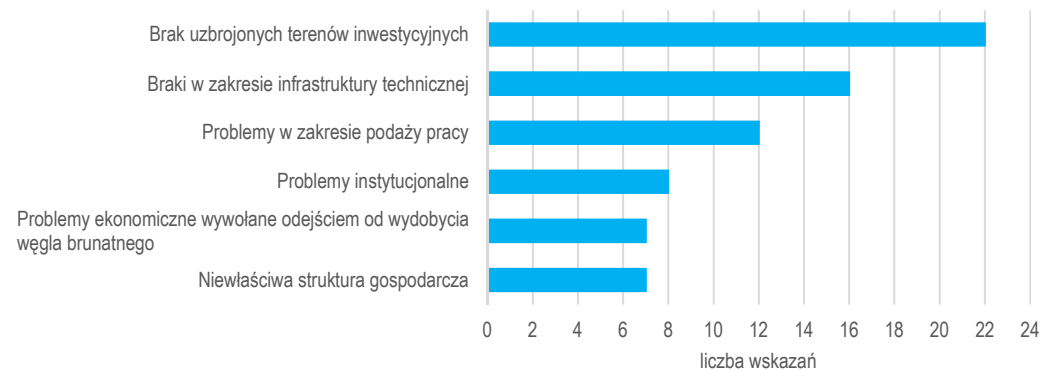
Spółeczno-gospodarcze zróżnicowanie Wielkopolski Wschodniej z perspektywy przedstawicieli samorządów lokalnych

Problemy rozwojowe gmin Wielkopolski Wschodniej

WYMIAR SPOŁECZNY

WYMIAR GOSPODARCZY

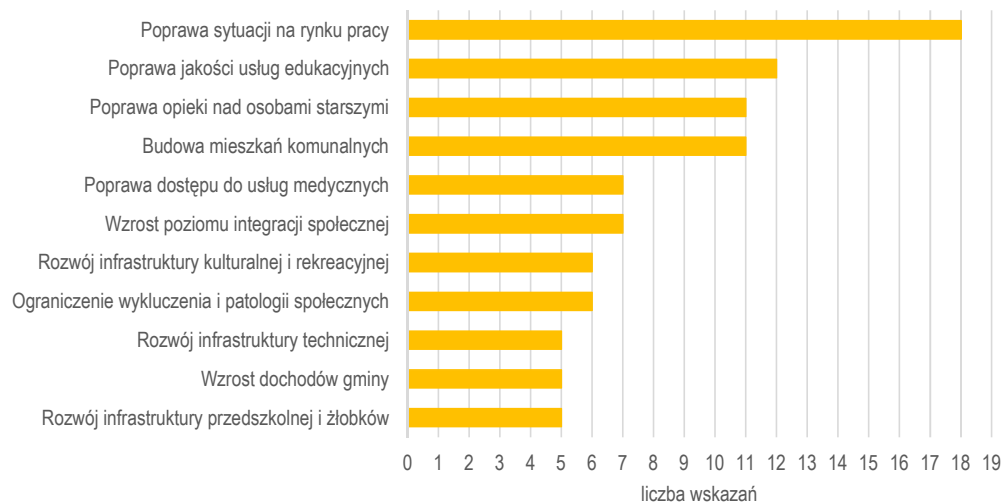

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY

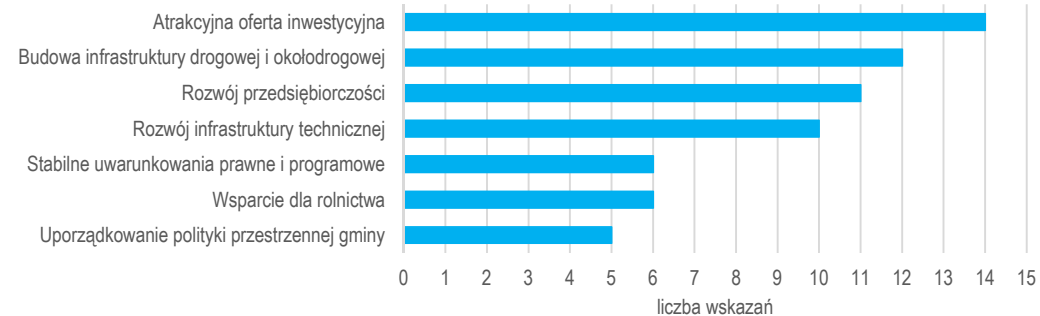

Potrzeby rozwojowe gmin Wielkopolski Wschodniej

WYMIAR SPOŁECZNY

WYMIAR GOSPODARCZY

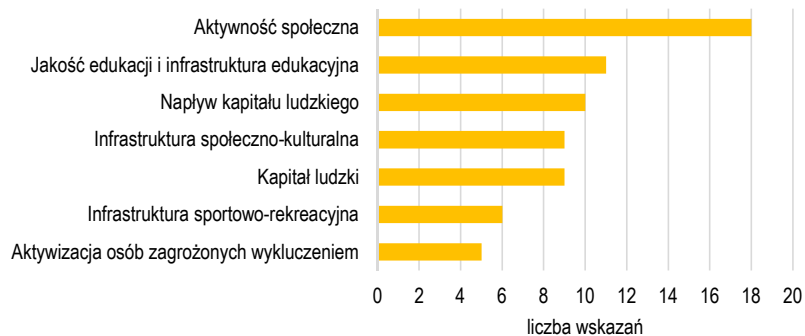

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY

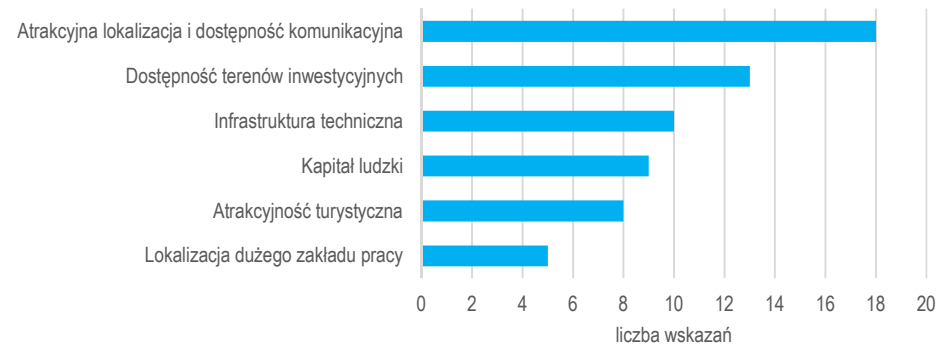

Potencjały rozwojowe gmin Wielkopolski Wschodniej

WYMIAR SPOŁECZNY

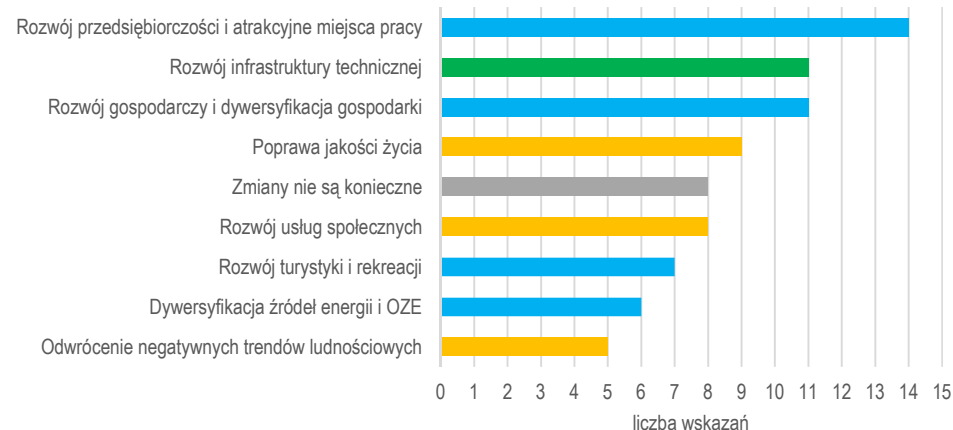
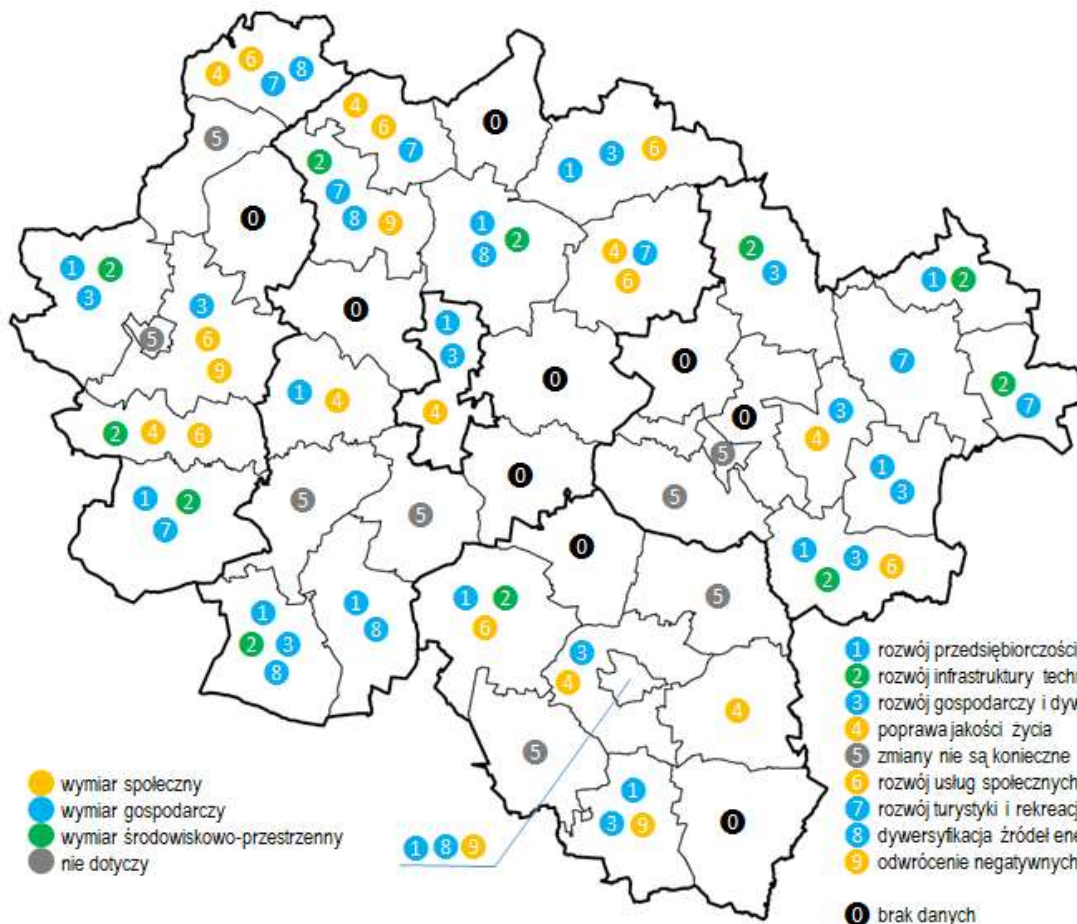
WYMIAR GOSPODARCZY

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY

Pożądanie zmiany kierunków rozwoju gmin Wielkopolski Wschodniej

Przykładowy profil społeczno-gospodarczy gminy Wielkopolski Wschodniej

Konin (1)										
rozwój społeczno-gospodarczy		wymiar społeczny			wymiar gospodarczy			wymiar środowiskowo-przestrzenny		
poziom w 2020 r.	dynamika (2011-2020)	poziom rozwoju		dynamika w ujęciu syntetycznym	poziom rozwoju		dynamika w ujęciu syntetycznym	poziom rozwoju		dynamika w ujęciu syntetycznym
wysoki	niska	w opinii gmin	w ujęciu syntetycznym	przeciętna	w opinii gmin	w ujęciu syntetycznym	niska	w opinii gmin	w ujęciu syntetycznym	niska
		wysoki	niski		przeciętny	wysoki		przeciętny	przeciętny	
charakter gospodarczy		dominujące typy obszarów w 2021 r.			dominująca funkcja w opinii gmin			dostępność czasowa ośrodka:		
2011		2020							powiatowego	subregionalnego
usługowo-przemysłowy		usługowy		zurbanizowane, zdegradowane, zielonej i błękitnej infrastruktury			przemysłowa		wysoka	wysoka
wymiar społeczny										
problemy	starzejące się społeczeństwo, depopulacja (wyludnianie: ujemny przyrost naturalny i saldo migracji) i drenaż mózgow (odpływ młodych i specjalistów), mała aktywność społeczna i w imprezach kulturalnych, małe zaangażowanie w sprawy lokalne, brak NGO									
potrzeby	budowa mieszkań komunalnych, socjalnych, zwiększenie zasobów, aktywna polityka mieszkaniowa, utworzenie miejsca spotkań i opieki dla osób starszych i jego dalsze finansowanie, budowa domu spokojnej starości, rozwój usług opiekuńczych, zwiększenie atrakcyjności gminy dla osób z różnych grup wiekowych i aktywizacja społeczna wszystkich grup pokoleniowych									
potencjały	duża liczba stowarzyszeń NGO, klubów sportowych, prężne OSP, dobra współpraca, koło gospodyń, dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna i kulturalna (świētlice, GOK, biblioteki)									
wymiar gospodarczy										
problemy	brak dobrej oferty (terenów) inwestycyjnej i brak zainteresowania inwestorów, bezrobocie i spadek dochodów związane z odejściem od przemysłu wydobywczego i przemysłu paliwowo-energetycznego, zamknięcie kopalni, upadek głównych gałęzi przemysłu, zła jakość i braki infrastruktury drogowej, energetycznej, kanalizacyjnej, infrastruktury pieszo-rowerowej									
potrzeby	zwiększenie efektywności KOWR i przejęcie terenów, dobrze prowadzona sprawiedliwa transformacja									
potencjały	kapitał ludzki (osoby z dobrych fachem, dobrze wykształcone, przedsiębiorczość), duży zakład produkcyjny, np. kopalnia soli, MPZP									
wymiar środowiskowo-przestrzenny										
problemy	duży udział obszarów zdegradowanych, wymagających rewitalizacji, tereny poeksploatacyjne związane z górnictwem odkrywkowym, degradacja krajobrazu i środowiska przyrodniczego związana z przemysłem paliwowo-energetycznym									
potrzeby	rekultywacja wysypisk i terenów poeksploatacyjnych (na cele turystyczno-rekreacyjne)									
potencjały	wody powierzchniowe (warta, jeziora), niski poziom zanieczyszczenia środowiska, dziedzictwo kulturowe (w tym tereny pokopalniane, poprzemysłowe; tradycje rolnicze) i przyrodnicze									

UNIwersYTET IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

Wnioski i rekomendacje

Wnioski i rekomendacje

Wyniki przeprowadzonego postępowania badawczego wskazują na **znaczące zróżnicowanie poziomu i dynamiki zmian rozwoju społeczno-gospodarczego gmin Wielkopolski Wschodniej** oraz potwierdzają **brak skuteczności dotychczasowej interwencji we wzmacnianiu wewnętrznej spójności subregionu**, sprzyjającej konwergencji rozwojowej.

Dodatkowo warto zaznaczyć, że znaczna część przedstawicieli gmin uważa, że dotychczasowy kierunek rozwoju gminy wymaga wprowadzania zmian.

Wskazuje to na konieczność zwrócenia uwagi na potrzebę patrzenia na wyzwania rozwojowe zarówno przez pryzmat potrzeb pojedynczej jednostki, jak również potrzeb całego subregionu Wielkopolski Wschodniej. **Zidentyfikowany stan uzasadnia potrzebę upowszechnienia podejścia zorientowanego terytorialnie (place-based policy) w programowaniu i wdrażaniu interwencji rozwojowej dedykowanej Wielkopolski Wschodniej.** Powinna ona być ukierunkowywana zgodnie ze zidentyfikowaną specyfiką rozwojową poszczególnych jej obszarów, w sposób w maksymalnym stopniu zbieżny z profilami rozwojowymi i specyfiką typologiczną poszczególnych gmin WW.

Oznacza to **konieczność odejścia w interwencji rozwojowej od założenia o słuszności traktowania wszystkich obszarów w ten sam sposób (one solution fits all) oraz potrzebie wzmacniania rzeczywistej, a nie jedynie deklarowanej, terytorializacji działań interwencyjnych.**

Wnioski i rekomendacje

Generalne zróżnicowania rozwojowe WW mają **układ równoleżnikowy**.

Najlepszą sytuacją rozwojową charakteryzują się jednostki położone w centralnym pasie od Koła do Słupcy. Cechują się one wysokim lub przeciętnym poziomem rozwoju i podobną dynamiką rozwoju (z wyjątkiem Konina i Koła). Jest to obszar o największej dostępności czasowej ze względu na przebieg ważnych szlaków komunikacyjnych, a także obszar o usługowo-przemysłowym charakterze. Pod względem użytkowania gruntów obszar ten obejmuje zarówno obszary wysoko zurbanizowane, jak i obszary o wysokim udziale terenów zielonej i błękitnej infrastruktury.

W relatywnie gorszej sytuacji rozwojowej znajdują się gminy położone w północnej i południowej części powiatu konińskiego, południowej części powiatu tureckiego (z wyjątkiem Turku) oraz północno-wschodniej części powiatu kolskiego. Są to głównie gminy o niskim (ewentualnie przeciętnym) poziomie rozwoju oraz przeciętnej i niskiej jego dynamice. Obszary te cechują się najniższą dostępnością czasową, w których znaczny udział w działalności egzogenicznej posiada rolnictwo lub usługi (głównie podstawowe), a w strukturze użytkowania ziemi dominują obszary rolnicze, zdegradowane oraz zielonej i błękitnej infrastruktury. Sytuacja tych gmin kształtuje ich niską atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną w stosunku do jednostek znajdujących się pasie centralnym, co z pewnością stanowi ważną rekomendację dla terytorialnego ukierunkowania interwencji rozwojowej.

Wnioski i rekomendacje

Gminy o wysokim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego to miasta główne Wielkopolski Wschodniej: Konin, Turek, Koło i Słupca oraz gminy położone w bezpośrednim ich sąsiedztwie stanowiące kształtujące się obszary funkcjonalne tych ośrodków rdzeniowych.

Warto zwrócić uwagę, że zasięg oddziaływania miast głównych Wielkopolski Wschodniej na obszary otaczające jest zróżnicowany i zdecydowanie mniejszy w przypadku Koła i Turku. W programowaniu interwencji rozwojowej należy uwzględnić konieczność wzmacniania zasięgów oddziaływań rozwojowych Konina i pozostałych miast głównych regionu, który prowadzi do zmiany profili gospodarczych gmin w kierunku ich większej dywersyfikacji, a także przyczynia się do wzmacniania bardzo potrzebnego procesu wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Wymaga to:

- podejmowania działań służących **poprawie poziomu konkurencyjności tych ośrodków i ich bazy ekonomicznej,**
- podejmowania działań służących **prowadzących do kształtowania się zdolności do odbierania efektów rozwojowych przez obszary otaczające przy jednoczesnym pełnym angażowaniu ich zasobów endogenicznych.**

W przedmiotowych działaniach należy zwrócić uwagę na konieczność **przeciwdziałania negatywnym zjawiskom**, w tym przede wszystkim kurczeniu się miast, niekontrolowanej suburbanizacji skutkującej chaosem przestrzennym generującym wymierne koszty ekonomiczne i społeczne, a także drenażowi obszarów otaczających prowadzącemu do powstawania trwałych peryferii zstępujących.

Wnioski i rekomendacje

Kumulacja negatywnych zjawisk rozwojowych występuje na obszarach peryferyjnych subregionu. Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja w takich gminach jak Skulsk, Wierzbinek, Rychwał i Grodziec w powiecie konińskim, Kłodawa, Przedecz, Chodów i Olszówka w powiecie kolskim oraz Dobra w powiecie tureckim. Relatywnie gorsza sytuacja rozwojowa w układzie powiatów Wielkopolski Wschodniej dotyczy powiatu kolskiego i tureckiego.

W programowaniu działań interwencyjnych należy rozważyć **systemowe wzmocnienie obszarów peryferyjnych**, wśród których występują również jednostki wykazujące typowe cechy peryferii wewnętrznych. Ich niski poziom rozwoju i negatywne trendy rozwojowe nie są determinowane położeniem, a brakiem wystarczających silnych relacji w związku z marginalizacją jakiej doświadczają w łańcuchach wartości systemu gospodarki lokalnej i regionalnej.

Fakt koncentracji tych zjawisk w granicach Wielkopolski Wschodniej w konkretnych podobszarach pozwala na **podejmowanie działań o charakterze ponadlokalnym koordynowanych na poziomie powiatowym lub współpracy międzygminnej**. Zakres i charakter podejmowanych działań interwencyjnych na tych obszarach należy **weryfikować przez pryzmat ich długotrwałej efektywności warunkowanej stanem zasobów endogenicznych**, w tym sytuacją ludnościową, stosując również rozwiązania niestandardowe, w tym m.in.:

- organizacja **transportu „door to door”** w miejsce transportu rozkładowego,
- organizacja **handlu obwoźnego**, uruchamianie **mobilnych punktów opieki zdrowotnej**,
- optymalizowanie sieci szkolnej poprzez **organizację dowozów uczniów do placówek w pełni wyposażonych i oferujących wysoką jakość nauczania**, zlokalizowanych w lokalnych rdzeniach rozwoju.

Wnioski i rekomendacje

Uwzględniając uzyskane wyniki badań diagnostycznych za **priorytetowe w wymiarze społecznym** uważa się działania na rzecz **podniesienia jakości życia mieszkańców**, które mogą przyczynić się do odwrócenia negatywnych trendów ludnościowych, w tym w szczególności m.in.:

1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym komunalnego.
2. Poprawa dostępu do usług edukacyjnych i medycznych.
3. Poprawa jakości usług edukacyjnych i większe powiązanie kształcenia technicznego oraz zawodowego z potrzebami lokalnych rynków pracy.
4. Wzmacnianie integracji społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wsparcie organizacji pozarządowych i lokalnych ośrodków kultury.
5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.

Wnioski i rekomendacje

Uwzględniając uzyskane wyniki badań diagnostycznych **za priorytetowe w wymiarze gospodarczym** uważa się działania służące **tworzeniu warunków do zdynamizowania wzrostu gospodarczego i dywersyfikacji gospodarki**. Powinno to nastąpić dzięki podejmowaniu przedsięwzięć służących m.in.:

1. Rozwojowi przedsiębiorczości i tworzenia atrakcyjnych miejsc prac zwłaszcza w sektorach wpisujących się w ponadlokalne specjalizacje związane np. z sektorem energetyki odnawialnej, transportu i logistyki oraz biogospodarki.
2. Rozwojowi turystyki opartej o lokalne zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
3. Dywersyfikacji źródeł energii z naciskiem na zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł.

Wnioski i rekomendacje

Uwzględniając uzyskane wyniki badań diagnostycznych za **priorytetowe w wymiarze środowiskowo-przestrzennym** uważa się **działania przyczyniające się do kształtowania ładu przestrzennego Wielkopolski Wschodniej**, a wśród nich m.in.:

1. Przygotowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych.
2. Uporządkowanie polityki przestrzennej poprzez zwiększenie pokrycia obszaru WW miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
3. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej w tym przede wszystkim wodno-ściekowej i drogowej.
4. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i wysypisk.

Wnioski i rekomendacje

Partnering with local stakeholders

bringing people together around common goals and collaborating to make the greatest positive impact

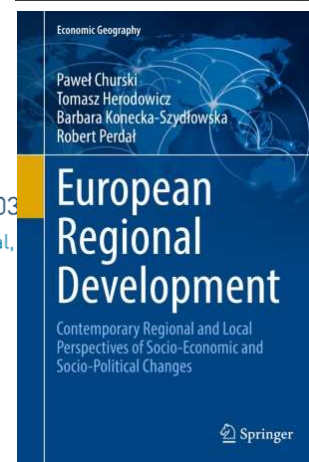

Using our Local Charter to focus on key local issues

Impactful education and employment

partnerships at each place by 2030
helping local people fulfil their potential, focusing where it's needed most

Place-based approach

to social contribution
building on our long term community partnerships

Harmonogram prac

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO
WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

prof. dr hab. Paweł Churski
inż. Martyna Burchardt
dr Tomasz Herodowicz
dr hab. Barbara Konecka-Szydłowska, prof. UAM
dr Robert Perdat

prof. dr hab. Paweł Churski
inż. Martyna Burchardt
dr Tomasz Herodowicz
dr hab. Barbara Konecka-Szydłowska, prof. UAM
dr Robert Perdat

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Studiów Regionalnych i Lokalnych

POZNAŃ, marzec 2022 r.